

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, 1770 (Ραμαβούνι Μεσσηνίας) - 1843 (Αθήνα). Η εξοχότερη ηγετική φυσιογνωμία της Επανάστασης του 1821, «Ο Γέρος του Μοριά» που το όνομά του συνδέθηκε με τις σημαντικότερες φάσεις του Αγώνα στην Πελοπόννησο. Γιος του Κωνσταντή Κολοκοτρώνη, έζησε τα παιδικά του χρόνια στην περίοδο της ένοπλης εξέγερσης του Ελληνισμού (1770) που είχε υποκινηθεί από την Αικατερίνη Β΄ της Ρωσίας. (Περισσότερα.....)

Μετά τον θάνατο του πατέρα του ο δεκάχρονος Κολοκοτρώνης κατέφυγε με τη μητέρα του στην Αλωνίσταινα της Μαντινείας και λίγο αργότερα ακολούθησε τον θείο του Αναγνώστη στον Άκοβο, της επαρχίας Μεγαλόπολης, όπου το 1787 διορίστηκε από τους κατοίκους οπλαρχηγός της περιοχής.

Η τελευταία δεκαετία του 18ου αι. υπήρξε για τον Κολοκοτρώνη περίοδος προσωπικών περιπετειών αλλά και προετοιμασίας για τη μετέπειτα δράση του, που ουσιαστικά αρχίζει από το 1805 με τη μετάβασή του στα κατεχόμενα, τότε από τους Ρώσους, Επτάνησα, όπου προσπάθησε να πείσει τον αρχηγό των ρωσικών στρατευμάτων να αναλάβει επιχείρηση για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Επανήλθε στην Πελοπόννησο ύστερα από λίγο, στην περίοδο ακριβώς του διωγμού των κλεφτών από τους Τούρκους, και συγκρούστηκε επανειλημμένα μαζί τους.

Κυνηγημένος και αδυνατώντας να αντιμετωπίσει τα άριστα συγκροτημένα τουρκικά στρατιωτικά σώματα, κατέφυγε στη Μάνη με τέσσερις μόνο συντρόφους του και το 1807 ξαναγύρισε στα Επτάνησα ελπίζοντας πάντοτε στη βοήθεια των Ρώσων. Το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου έλαβε μέρος στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Λευκάδα, υπό την ηγεσία του Ιωάννη Καποδίστρια, για την αντιμετώπιση της απειλής του Αλή πασά εναντίον του νησιού.

Μετά την κατάληψη των νησιών του Ιονίου από τους Γάλλους αυτοκρατορικούς έγινε πρόταση στον Κολοκοτρώνη να καταταγεί ως αξιωματικός στον στρατό του βασιλιά της Νάπολης, την οποία όμως δε δέχτηκε. Αντίθετα, δέχτηκε πρόθυμα να υπηρετήσει στο ελληνικό στρατιωτικό σώμα που οργάνωσαν οι Άγγλοι και για τη δράση του εναντίον των Γάλλων της Λευκάδας του απονεμήθηκε ο βαθμός του ταγματάρχη.

Την 1η Δεκ. 1818 ο Κολοκοτρώνης μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία, στον ναό του Αγίου Γεωργίου της Ζακύνθου και επιδόθηκε με πάθος στο έργο της προετοιμασίας του Αγώνα. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, με

επιστολή του προς τον Κολοκοτρώνη, του παρήγγειλε «να είναι έτοιμος» και στις 6 Ιανουαρίου 1821,ο Γέρος του Μοριά άρχιζε από τη Μάνη την εφαρμογή του οργανωτικού του σχεδίου.

Από τις αρχές Μαρτίου 1821 ο πολεμικός αναβρασμός ήταν έκδηλος στη Μάνη και στις 22 Μαρτίου ο Κολοκοτρώνης με άλλες ηγετικές προσωπικότητες της περιοχής επικεφαλής 2.000 ανδρών κατευθύνθηκαν προς την Καλαμάτα. Την επομένη η πόλη παραδόθηκε στους Έλληνες και ο Κολοκοτρώνης με τον Παπαφλέσσα στις 24 Μαρτίου βάδισαν προς την Αρκαδία. Από τη Σκάλα κυκλοφόρησαν προκήρυξη που είχε συνταχθεί στην Καλαμάτα και καλούσαν τους κατοίκους στον Αγώνα. Από τη στιγμή εκείνη ο Κολοκοτρώνης είχε αποκτήσει την ακτινοβολία και το κύρος του στρατιωτικού ηγέτη.

Η πρώτη μεγάλη επιτυχία των επαναστατών, η πτώση της Τριπολιτσάς οφείλεται αναμφισβήτητα στο στρατηγικό σχέδιο του Κολοκοτρώνη ο οποίος πίστευε ότι η ενέργεια αυτή θα ήταν αποφασιστικής σημασίας για την πορεία των επιχειρήσεων. Η προσπάθεια του Μουσταφά να εξουδετερώσει με έξοδο από την Τριπολιτσά τις συγκεντρωμένες στο Βαλτέτσι δυνάμεις έληξε με τη συντριβή του τουρκικού στρατού που πραγματοποίησε την επίθεση (12-13 Μαΐου) .

Ο νέος κίνδυνος που απειλούσε την Επανάσταση ήταν η εκστρατεία του Δράμαλη, ο οποίος στις αρχές Ιουλίου βρισκόταν στην Κόρινθο. Ο Κολοκοτρώνης κατέλαβε επίκαιρες θέσεις και στις 26 Ιουλίου στα Δερβενάκια, όπου βρισκόταν το μεγαλύτερο μέρος της τουρκικής στρατιάς, κατέστρεψε τον τουρκικό στρατό και ανάγκασε τον Δράμαλη να εγκαταλείψει την προσπάθειά του.

Στις ένοπλες συγκρούσεις, κατά τη διάρκεια του πρώτου εμφυλίου, σκοτώθηκε ο γιός του Πάνος Κολοκοτρώνης (13 Νοεμβρίου 1824) και λίγες μέρες αργότερα ο ίδιος ο Γέρος του Μοριά κρατήθηκε υπό επιτήρηση στο Ναύπλιο.

Μετά την άφιξη του Καποδίστρια στην Ελλάδα, υπήρξε θερμός υποστηρικτής του. Όταν δολοφονήθηκε (27 Σεπτεμβρίου 1831), ορίστηκε μέλος της τριμελούς διοικητικής επιτροπής, μαζί με τους Ιωάννη Κωλέττη και Αυγουστίνο Καποδίστρια, από την οποία όμως αργότερα παραιτήθηκε.

Με ενθουσιασμό δέχτηκε την εκλογή και την άφιξη του Όθωνα, διαφώνησε όμως γρήγορα με τα μέτρα της Αντιβασιλείας και η στάση του απέναντι στην πολιτική των Βαυαρών οδήγησε στη δίωξη και φυλάκισή του το έτος 1833. Κλείστηκε με τον Δημήτριο Πλαπούτα επί μήνες στο Ιτς-Καλέ του Ναυπλίου σε αυστηρή απομόνωση και δικάστηκε με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας.

Στις 25 Μαΐου 1834 καταδικάστηκε σε θάνατο, παρά τις αντιδράσεις του προέδρου του δικαστηρίου Αναστασίου Πολυζωΐδη και του δικαστή Γεωργίου Τερτσέτη. Ο Όθων, όμως, μετέτρεψε την καταδίκη σε ισόβια και μετά την ενηλικίωσή του τού έδωσε χάρη. Ο Κολοκοτρώνης τότε ονομάστηκε στρατηγός και έλαβε το αξίωμα του συμβούλου της Επικρατείας. Έκτοτε υπήρξε υποστηρικτής του Όθωνα έως το τέλος της ζωής του.

Τα τελευταία χρόνια της ζωής του τα πέρασε στην Αθήνα και πέθανε από εγκεφαλικό επεισόδιο στις 4 Φεβρουαρίου 1843, λίγο μετά την επιστροφή του από δεξίωση στα ανάκτορα.

Πηγή: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ (Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια), Τόμος 4, σελ. 423-425 (*Συλλογή Βιβλιοθήκης Ε.Μ.Σ.*)